

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Кафедра психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін факультету забезпечення оперативно-службової діяльності

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВОК 13.1 «ПРОТИДІЯ НЕГАТИВНОМУ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОМУ ВПЛИВУ»
ОПП «Психологія»**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: 053 Психологія
Форма навчання: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Протидія негативному інформаційно-психологічному впливу» є вибірковою для професійної підготовки здобувачів вищої освіти за ОПІ 053 «Психологія». Вивчається протягом 8-го семестру на кафедрі психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у курсантів теоретичних знань про феномени, психологічні особливості прояву, закономірності, механізми інформаційно-психологічного впливу на особистість та маси у сучасних умовах; засвоєння ними основних механізмів та способів негативного впливу на масову свідомість та поведінку, концептуальні та прикладні аспекти проведення інформаційних війн в контексті суспільно-історичних і культурних умов розвитку суспільства.

Основне завдання навчальної дисципліни полягає у засвоєнні курсантами не тільки поглиблених знань про теоретичні підходи до проблем протидії негативному інформаційно-психологічному впливу та основні психологічні чинники, механізми та закономірності інформаційно-психологічних впливів, а й оволодіння основними методами психологічної діагностики проявів негативних інформаційно-психологічних впливів та психологічними методами та засобами протидії негативному інформаційно-психологічному впливу.

Курсант, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен:

знати:

- сутність і характерні риси інформаційної війни;
- сучасні концепції інформаційного протистояння;
- компоненти інформаційних операцій;
- способи і методи психологічного впливу в інформаційній війні;
- візуальні, аудіо та аудіовізуальні засоби інформаційної війни;
- напрями використання мережі Інтернет в інформаційних війнах;
- способи введення в оману супротивника в інформаційній війні;
- сутність, характерні риси, умови поширення і види чуток в інформаційних війнах;
- етапи планування інформаційних операцій;
- методи формування «образу ворога» в інформаційних війнах;
- принципи дезінформації і маніпуляції масовою свідомістю та ефективні модулі протидії масово-інформаційним впливам тощо;

вміти:

- ідентифікувати види психологічного впливу в інформаційній війні;
- виявляти і аналізувати інформаційні операції в мережі Інтернет;
- аналізувати та критично оцінювати методи пропаганди в інформаційному протистоянні;
- аналізувати і виявляти методи дезінформації в інформаційних війнах;
- розпізнавати моделі масових дезінформацій з метою ефективної протидії ним;
- усвідомлювати власні маніпулятивні стратегії;
- самостійно обирати ефективні тактики впливу;
- застосовувати ефективні методи та механізми впливу;

- опираючись на знання методів та способів дезінформації і маніпуляції масовою свідомістю, протистояти негативним (ворожим) інформаційним впливам та адекватно використовувати захисні механізми психіки;

ознайомитись:

- новими теоретичними та методичними розробками в галузі протидії негативним інформаційно-психологічним впливам;
- практичними результатами новітніх досліджень у галузі інформаційного протиборства.

ВИКЛАДАЧ:

Відповідно до форми А-4.03.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Філософія, Вступ до спеціальності, Загальна психологія з практикумом, Соціальна та вікова психологія, Психотренінг, Психологія конфлікту.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Навчальні аудиторії, мультимедійний проектор, екран, ноутбук, навчальна література з навчальної дисципліни.

Програмне забезпечення: модульне середовище академії – <https://10.241.24.43/course/index.php?categoryid=23>.

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин															Форми підсумкового контролю							
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота										Індивідуальна робота					Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік		
					лекції	групові заняття	групові вправи	практичні заняття	лабораторні заняття	семінари	рольові ігри	контрольна робота	курсова робота	*модульний контроль	підсумковий контроль	Усього	реферат	конспект з теми	переклад текстів					розрахункове завдання	курсова робота
за денною формою навчання																									
4	8	5	150	90	20			46		20					4	24	24					36		+	
Усього за дисципліну		5	150	90	20			46		20					4	24	24					36		+	

Основні методи навчання: МК1.2; МК1.4; МК2.2; МК2.3; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.1; МК4.4.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК 1.1; МК 1.4; МК2.1; МК2.6; МК3.1; МК3.3; МК4.1; МК4.4

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	МК 1.1; МК 1.4; МК2.1; МК2.6; МК3.1; МК3.3; МК4.1; МК4.4
ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	МК 1.1; МК 1.4; МК2.1; МК2.6; МК3.1; МК3.3; МК4.1; МК4.4
ЗК-6	Здатність планувати та управляти часом, приймати обґрунтовані рішення. Здатність	МК2.1; МК2.6; МК3.1; МК3.3; МК4.1;

Шифр	Компетентність	Методи контролю
	працювати автономно, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	МК4.4.
ЗК-7	Здатність генерувати нові ідеї, виявляти, ставити та вирішувати завдання у процесі професійної діяльності і практичних ситуаціях.	МК2.1; МК2.6; МК3.1; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ЗК-8	Навички міжособистісної взаємодії	МК2.1; МК2.6; МК3.1; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ЗК-9	Здатність працювати в команді, спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня	МК1.1; МК1.4; МК2.3; МК2.4; МК2.6; МК2.7; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
Фахові компетентності спеціальності		
ФК-2	Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.	МК1.1; МК1.4; МК2.3; МК2.4; МК2.6; МК2.7; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
ФК-3	Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.	МК1.1; МК1.4; МК2.3; МК2.4; МК2.6; МК2.7; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
ФК-11	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.4.
Професійні (військово-прикордонні компетентності)		
ВК-9	Здатність організувати морально-психологічне забезпечення у прикордонному підрозділі, здійснювати професійно-психологічний добір, володіти основами профорієнтаційної роботи, розуміти організацію діяльності психологічних служб підрозділів сектору національної безпеки.	МК1.1; МК1.4; МК2.3; МК2.4; МК2.6; МК2.7; МК3.2; МК3.3; МК4.1.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Програмні результати навчання	Методи навчання	Оцінювання
ПРН-1	Визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	МН1.1; МН1.3; МН2.3; МН3.2; МН3.5; МН4.2; МН4.4	МК1.2; МК1.4; МК2.2; МК2.3; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ПРН-2	Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.	МН1.1; МН1.3; МН2.3; МН3.2; МН3.5; МН4.2; МН4.4	МК1.2; МК1.4; МК2.2; МК2.3; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ПРН-4	Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.	МН1.1; МН1.3; МН2.1; МН3.2; МН3.5; МН4.2; МН4.4	МК1.2; МК1.4; МК2.2; МК2.3; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ПРН-5	Самостійно обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники,	МН1.1; МН1.3; МН2.1; МН3.2; МН3.5; МН4.2;	МК1.2; МК1.4; МК2.2; МК2.3; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.1;

Шифр	Програмні результати навчання	Методи навчання	Оцінювання
	проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.	МН4.4	МК4.4.
ПРН-7	Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.	МН1.1; МН1.3; МН2.1; МН2.3; МН3.2; МН3.5; МН4.2; МН4.4	МК1.2; МК1.4; МК2.2; МК2.3; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ПРН-9	Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.	МН1.1; МН1.3; МН2.1; МН3.2; МН3.5; МН4.2; МН4.4	МК1.2; МК1.4; МК2.2; МК2.3; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ПРН-14	Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, в тому числі демонструвати лідерські якості.	МН1.1; МН1.3; МН2.1; МН3.2; МН3.5; МН4.2; МН4.4	МК1.2; МК1.4; МК2.2; МК2.3; МК2.6; МК2.7; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ПРН-15	Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	МН1.3; МН 1.6; МН 2.1; МН2.3; МН3.2; МН3.4; МН3.6; МН3.9; МН4.1; МН4.2; МН4.4	МК1.4; МК2.2; МК2.7; МК2.8; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ПРН-19	Враховувати специфіку етнічних, соціальних, демографічних й інших особливостей та особливих умов в професійній діяльності.	МН1.1; МН1.3; МН 2.1; МН 3.4; МН3.9; МН4.2.	МК2.1; МК2.2; МК2.3; МК2.6; МК3.1; МК4.1; МК4.4.
ВРН-7	Організувати і здійснювати заходи морально-психологічного забезпечення, профорієнтаційної роботи, професійно-психологічного добору.	МН1.1; МН1.3; МН 2.1; МН 3.4; МН3.9; МН4.2.	МК2.1; МК2.2; МК2.3; МК2.6; МК3.1; МК4.1; МК4.4.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

№ теми	Найменування тем	Кількість годин	Номери, вид занять та кількість годин						Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	Кількість годин
			1	2	3	4	5	6			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Психологія впливу: загальна характеристика	6	Л 2	Сз 2	Пр 2				I	Т.1/1.-л.-2; Т.1/2.-с.-2; Т.1/3.-пр.-2	6
2	Чинники і закономірності психологічного впливу на особистість	8	Л 2	Сз 2	Пр 4				I	Т.2/1.-л.-2; Т.2/2.-с.-2; Т.2/3.-пр.-2; Т.2/4.-пр.-2	8
3	Основні методи здійснення психологічного впливу: загальні правила, класичні прийоми	8	Л 2	Сз 2	Пр 4				I	Т.3/1.-л.-2; Т.3/2.-с.-2; Т.3/3.-пр.-2; Т.3/4.-пр.-2	8
4	Психологічний вплив як маніпуляція: знакові системи, почуття, мислення, відчуття, сприймання, пам'ять	8	Л 2	Сз 2	Пр 4				II	Т.4/1.-л.-2; Т.4/2.-с.-2; Т.4/3.-пр.-2; Т.4/4.-пр.-2	8
5	Психологічний вплив у різних сферах життєдіяльності людини	8	Л 2	Сз 2	Пр 4				III	Т.5/1.-л.-2; Т.5/2.-с.-2; Т.5/3.-пр.-2; Т.5/4.-пр.-2	8
6	Теоретичні, прикладні та історичні аспекти теорії і практики інформаційно-психологічного впливу	8	Л 2	Сз 2	Пр 4				III	Т.6/1.-л.-2; Т.6/2.-с.-2; Т.6/3.-пр.-2; Т.6/4.-пр.-2	8
7	Психологічні війни і методи їх ведення	12	Л 2	Сз 2	Пр 8				IV	Т.7/1.-л.-2; Т.7/2.-с.-2; Т.7/3.-пр.-2; Т.7/4.-пр.-2; Т.7/5.-пр.-2; Т.7/6.-пр.-2	12
8	Сучасні теорії захисту від негативних психологічних впливів	8	Л 2	Сз 2	Пр 4				V	Т.8/1.-л.-2; Т.8/2.-с.-2; Т.8/3.-пр.-2; Т.8/4.-пр.-2	8
9	Методи та прийоми захисту від маніпулятивних впливів на психіку особистості	10	Л 2	Сз 2	Пр 6				V	Т.9/1.-л.-2; Т.9/2.-с.-2; Т.9/3.-пр.-2; Т.9/4.-пр.-2; Т. 9/5.-пр.-2	10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
10	Проблеми захисту від негативного інформаційно-психологічного впливу	10	Л 2	Сз 2	Пр 6				VI	Т.10/1.-л.-2; Т. 10/2.-с.-2; Т. 10/3.-пр.-2; Т. 10/4.-пр.-2; Т. 10/5.-пр.-2	10
	<i>Диференційований залік</i>	4						Дз4	VI	Диф. залік – 4	4
	УСЬОГО	90	20	20	46			4			90

Умовні позначення: Лекція – Л, Семінарське заняття – Сз, Практичне заняття – Пр, Диференційований залік – Дз, Заняття, що обов’язково оцінюються **Сз 2**

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
4 курс (8 семестр)					
1			10	Психологія впливу: загальна характеристика	
	1	лекція	2	<u>Загальна характеристика інформаційно-психологічного впливу</u> 1. Предмет та завдання курсу, взаємозв’язки з іншими навчальними дисциплінами. 2. Вплив, міжособистісний вплив, психологічний вплив, соціальний вплив, інформаційний вплив, маніпулятивний вплив, інформаційна війна, кібернетична війна як основні поняття курсу	[1.1] с. 31-40, 227-254 [1.2] с. 4-67
	2	семінар	2	<u>Понятійний апарат психологічного впливу</u> 1. Психотехніка, технологія, метод, прийом впливу. 2. Засоби, алгоритм, стратегія, тактика, ціль впливу. 3. Місце психології впливу в системі гуманітарних наук.	[1.1] с. 200-226 [1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49
	3	практичне заняття	2	<u>Емпіричні дослідження основних понять психології впливу</u> 1. З’ясування параметрів впливу за Т. Кабаченко (навмисний і ненавмисний; прямий і непрямий; безпосередній и опосередкований; явний і прихований; короткочасний і довгостроковий).	[1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49

				2. Діагностика основних механізмів впливу (переконання, навіювання, зараження, наслідування).		
		самостійна робота	4	1. Проблематика та завдання психології впливу. 2. Проблеми і перспективи розвитку психології впливу. 3. Науково-практичні підходи до психології впливу.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407	
2			12	Чинники і закономірності психологічного впливу на особистість		
	1	лекція	2	<u>Психологічні впливи на особистість: суттєві ознаки, спільне й відмінне</u> 1. Значення та функції психологічних впливів. 2. Підходи до психологічного впливу: психосоціальний підхід, владний підхід.	[1.1] с. 200-226 [1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49	
1	2	3	4	5	6	
2		2	2	<u>Базові характеристики психологічного впливу</u> 1. Стратегії впливу за Г. Ковальовим (імперативна, маніпулятивна, розвивальна). 2. Суб'єкт-суб'єктно- і суб'єкт-об'єктноорієнтований вплив. 3. Підкорення, ідентифікація та інтерналізація.	[1.1] с. 200-226 [1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49	
		3	2	<u>Методи та прийоми прихованого впливу (частина 1)</u> 1. Сутність та значення універсальної моделі прихованого впливу. 2. Збір інформації про адресата, виявлення мішеней впливу і приманок.	[1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49	
		4	2	<u>Методи та прийоми прихованого впливу (частина 2)</u> 1. Атракція. 2. Спонування адресата до дії 3. Виграш ініціатора впливу.	[1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49	
			самостійна робота	4	1. Огляд наукових концепцій соціально-психологічного впливу. 2. Організаційний вплив у системі інноваційної освіти. 3. Переконання як основоположна передумова становлення впливу. 4. Пропаганда як масове запевнення. 5. Ефективне переконання та психологічний захист від нього.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407
				14	Основні методи здійснення психологічного впливу: загальні правила, класичні прийоми	
3	1	лекція	2	<u>Особливості впливу на психіку людини</u> 1. Ефективність впливів.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407	

				2. Класифікація методів впливу. 3. Модель прихованого впливу та її реалізація (трансактний аналіз, нейролінгвістичне програмування (НЛП)).	[2.4]
	2	семінар	2	<u>Систематизація методів психологічного впливу</u> 1. Вплив на суб'єктивні моделі дійсності. 2. Вплив на джерела активності. 3. Вплив на чинники-регулятори прояву активності. 4. Вплив на фонові стани.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	3	практичне заняття	2	<u>Сутність та значення соціальних автоматизмів (за Р. Чалдіні)</u> 1. Принципи «взаємного обміну» та «зобов'язання й послідовності». 2. Принципи «соціального доказу» та «прихильності». 3. Принципи «авторитету» та «дефіциту».	[1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49
1	2	3	4	5	6
3	4	практичне заняття	2	<u>Характеристика видів і технік переконання, аргументації, навіювання, зараження та наслідування</u> 1. Види і техніки переконання та аргументації. 2. Види навіювання та зараження. 3. Види наслідування.	[1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49
		самостійна робота	6	1. Зміст концепції соціально-психологічного впливу. 2. Характеристика принципу взаємообміну. 3. Принципи соціального доказу і авторитету. 4. Правило благоприхильності та його концептуальне обґрунтування. 5. Принцип дефіциту та психологічний захист від нього.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407
4			14	Психологічний вплив як маніпуляція: знакові системи, почуття, мислення, відчуття, сприймання, пам'ять	
	1	лекція	2	<u>Сутність та зміст маніпулятивного впливу</u> 1. Поняття маніпуляції. Причини та передумови виникнення маніпуляції. 2. Критерії та ознаки маніпуляції. 3. Цілі маніпуляторів свідомістю: знакові системи, почуття, мислення, відчуття, сприймання, пам'ять.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]

	2	семінар	2	<u>Складові маніпуляції: їх сутність та характеристика</u> 1. Маніпулятивна технологія. 2. Механізми маніпулятивного впливу. 3. Деструктивність маніпулятивного впливу.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	3	практичне заняття	2	<u>Види маніпулятивного впливу</u> 1. Маніпулятивний вплив за Е. Шостромом. 2. Маніпулятивний вплив за О. Сидоренком. 3. Маніпулятивний вплив за Є. Доценком.	[1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49
	4	практичне заняття	2	<u>Сучасні технології нейролінгвістичного програмування</u> 1. Сутність нейролінгвістичного програмування й особливості його використання. 2. Збирання інформації. Репрезентативні системи. 3. Калібрування й підлаштування. Приєднання та ведення.	[1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49
1	2	3	4	5	6
4		індивід. робота	6	Написання рефератів згідно тематики	
5			14	Психологічний вплив у різних сферах життєдіяльності людини	
	1	лекція	2	<u>Психологічний вплив у різних сферах життєдіяльності людини</u> Багатогранність соціальних й індивідуальних реальностей людей: переваги та недоліки. 2. Залежність людини від впливів соціуму й інших індивідів, уразливість для негативних впливів та ілюзій.	1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407
	2	семінар	2	<u>Вплив групи на особистість</u> 1. Конформізм та фасилітація. 2. Соціальні лінощі та групова поляризація. 3. Групування мислення та вплив меншості.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	3	практичне заняття	2	<u>Масові впливи у великих групах людей</u> 1. Управління й маніпуляція в юрбі. 2. Вожаки юрби та їх способи переконання.	[1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49
	4	практичне заняття	2	<u>Методи вербовки та контролю свідомості в деструктивних культурах</u> 1. Групове мислення як механізм впливу на особистість в деструктивному культурі.	[1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49

				2. Психологічні механізми впливу на особистість в культурі.	
		самостійна робота	6	1. Сучасні деструктивні культури. 2. Пояснення контролю свідомості: екзотичні й буденні психологічні маніпуляції. 3. Вплив деструктивних релігійних сект на психічне здоров'я й особистість людини. 4. Впливи в торгівлі, рекламі та політиці. 5. Інформаційні впливи засобами масової комунікації. 6. Пропаганда й дискусійне переконання: різниця принципів й механізмів. 7. Впливи в процесах виховання та освіти.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407
			14	Теоретичні, прикладні та історичні аспекти теорії і практики інформаційно-психологічного впливу	
6	1	лекція	2	<u>Інформаційна боротьба як соціально-психологічне явище</u> 1. Основні поняття інформаційної боротьби. 2. Форми та способи ведення інформаційної боротьби. 3. Інформаційна зброя і технології її використання.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
1	2	3	4	5	6
	2	семінар	2	<u>Характеристика інформаційних воєн сучасності</u> 1. Моделі світу та інформаційні операції. 2. Теоретичні та прикладні аспекти спеціальних інформаційних операцій. 3. Реальність та дійсність інформаційних операцій.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
6	3	практичне заняття	2	<u>Прикладні аспекти спеціальних інформаційних та психологічних операцій (частина 1)</u> 1. Інформаційно-психологічний вплив на війська і населення противника в роки Першої світової війни. 2. Інформаційно-психологічний вплив на війська і населення противника в роки Другої світової війни.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	4	практичне заняття	2	<u>Прикладні аспекти спеціальних інформаційних та психологічних операцій (частина 2)</u> 1. Психологічні операції в локальних війнах і збройних конфліктах другої половини ХХ ст. 2. «Холодна війна» як подальший розвиток концепції інформаційно-психологічного впливу.	[1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49

		індивід. робота	6	Написання рефератів згідно тематики	
7			20	Психологічні війни і методи їх ведення	
	1	лекція	2	<u>Психологічна і кібернетична війна як складові інформаційної війни</u> 1. Основні поняття інформаційної війни. 2. Теоретичні концепції інформаційних воєн.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	2	семінар	2	<u>Характеристика інформаційних воєн сучасності</u> 1. Інформаційні війни в контексті міжнародних відносин та міжнародної безпеки. 2. Інформаційні війни у внутрішньо-політичному протистоянні. 3. Інформаційні війни як війни інформаційної епохи.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	3	практичне заняття	2	<u>Прикладні аспекти інформаційних воєн (частина 1)</u> 1. Маніпулювання як основа інформаційної війни. 2. Об'єкти впливу спеціальних інформаційних операцій.	[1.1] с. 200-226 [1.2] с. 279-354
	4	практичне заняття	2	<u>Прикладні аспекти інформаційних воєн (частина 2)</u> 1. Класифікація спеціальних інформаційних операцій. 2. Використання ЗМІ в спеціальних інформаційних операціях.	[1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49
1	2	3	4	5	6
7	5	практичне заняття	2	<u>Прикладні аспекти інформаційних воєн (частина 3)</u> 1. Класифікація та структура інструментів інформаційних воєн. 2. Інструменти комунікативного впливу в інформаційних операціях.	[1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49
	6	практичне заняття	2	<u>Прикладні аспекти інформаційних воєн (частина 4)</u> 1. Пропагандистські прийоми і методи спеціальних інформаційних операцій. 2. Пропагандистські технології і сценарії психологічних операцій.	[1.1] с. 200-226 [1.2] с. 279-354
		самостійна робота	8	1. Просторово-часові категорії психологічного впливу. 2. Структурний та змістовий вимір інформаційних воєн. 3. Технологічні, пропагандистські та психологічні рівні інформаційних воєн. 4. Сучасна інформаційна безпека України. 5. Російський чинник в інформаційних війнах в Україні. 6. Поняття психологічної війни і спеціальних інформаційних операцій. 7. Інструменти інформаційних воєн: їх типологія та характеристика.	[1.1] с. 200-226 [1.2] с. 279-354 [2.4]

				8. Кібернетична війна як різновид інформаційної війни. 9. Спеціальні інформаційні та спеціальні психологічні операції: спільні і відмінні характеристики, їх класифікація. 10. Специфіка українського суспільства з погляду проведення спеціальних інформаційних операцій.	
8			14	Сучасні теорії захисту від негативних психологічних впливів	
	1	лекція	2	<u>Психологія захисту від негативних психологічних впливів</u> 1. Психологічні особливості протистояння впливам. 2. Негативні залежності особистості: їх попередження та подолання.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	2	семінар	2	<u>Психологічний захист особистості: сутність та зміст</u> 1. Універсальний алгоритм психологічного захисту особистості. 2. Активний і пасивний психологічний захист особистості.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	3	практичне заняття	2	<u>Практика протидії психологічним впливам (частина 1)</u> 1. Специфічні захисти від психологічних впливів та маніпуляцій. 2. Неспецифічні захисти від психологічних впливів та маніпуляцій.	[1.1] с. 31-40, 227-254 [1.2] с. 4-67
	4	практичне заняття	2	<u>Практика протидії психологічним впливам (частина 2)</u> 1. Система методів протидії психологічним впливам. 2. Основні прийоми протидії психологічним впливам.	[1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49
1	2	3	4	5	6
8		самостійна робота	6	1. Стратегії та парадигми впливу у сучасній психології. Класи діяння. 2. Комплексне значення психологічного впливу (за Г. Баллом, М. Бургіним). 3. Форми впливу як механізми мотивації влади. 4. Сутнісний аналіз соціально-психологічного впливу (за В. Криськом).	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407
9			16	Методи та прийоми захисту від маніпулятивних впливів на психіку особистості	
	1	лекція	2	<u>Сутність та зміст психологічних методів та прийомів захисту від маніпулятивних впливів</u> 1. Поняття про способи виявлення обману чи спроби впливу. 2. Контрманіпуляція, її функції.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407
	2	семінар	2	<u>Класифікація методів та прийомів захисту від психологічних впливів на психіку особистості</u> 1. Система методів протидії психологічним впливам. 2. Основні прийоми протидії психологічним впливам.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407

	3	практичне заняття	2	<u>Практика використання методів та прийомів захисту від психологічних впливів (частина 1)</u> 1. Використання «методу перелицювання аргументів партнера». 2. Застосування «методу розгортання аргументації». 3. Особливості реалізації «методу розподілу аргументів».	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	4	практичне заняття	2	<u>Практика використання методів та прийомів захисту від психологічних впливів (частина 2)</u> 1. Методи цивілізованого протистояння впливові. 2. Техніки психологічного самбо.	[1.2] с. 279-354 [2.6] с. 20-49
	5	практичне заняття	2	<u>Практика використання методів та прийомів захисту від психологічних впливів (частина 3)</u> 1. Техніки інформаційного діалогу. 2. Техніки конструктивної критики.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407
		індивід. робота	6	Написання рефератів згідно тематики	
10			18	Проблеми захисту від негативного інформаційно-психологічного впливу	
	1	лекція	2	<u>Інформаційно-психологічна безпека особистості</u> 1. Сучасний стан та можливості психологічного захисту особистості 2. Проблеми соціально-психологічної екології и безпеки.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
1	2	3	4	5	6
10	2	семінар	2	<u>Особливості психологічного впливу й переконання</u> 1. Основні етичні аспекти психологічного впливу й переконання. 2. Базові юридичні аспекти психологічного впливу й переконання.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	3	практичне заняття	2	<u>Формування культури психологічного впливу (частина 1)</u> 1. Формування культури психологічного впливу як складова етики психолога. 2. Необхідність цілеспрямованого формування культури психологічного впливу.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407 [2.4]
	4	практичне заняття	2	<u>Формування культури психологічного впливу (частина 2)</u> 1. Організація адекватного сприймання зовнішніх психологічних впливів. 2. Можливості цілеспрямованого (усвідомленого) психологічного впливу і переконання.	[1.1] с. 200-226 [1.2] с. 279-354
	5	практичне заняття	2	<u>Формування культури психологічного впливу (частина 3)</u> 1. Межі цілеспрямованого (усвідомленого) психологічного впливу і	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407

				переконання. 2. Перспективи цілеспрямованого (усвідомленого) психологічного впливу і переконання.	
		самостійна робота	2	1. Ідеологічно-політичне домінування як чинник суспільно-політичних комунікацій, як мета сучасних інформаційних війн. 2. Асиметричні дії в інформаційних операціях минулого та сьогодення. 3. Україна в інформаційних війнах сучасності.	[1.1] с. 302-322 [1.2] с. 398-407
		індивід. робота	6	Написання рефератів згідно тематики	
<i>Диференційований залік</i>			4	Згідно контрольних запитань до розділу	
Разом за семестр			150		
Усього за дисципліну			150		

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Базова література

1. Горбулін В.П. Проблеми захисту інформаційного простору України: монографія / В.П. Горбулін, М.М. Биченок; ін-т пробл. нац. безпеки. – К.: Інтертехнологія, 2009. 136 с.
2. Міжнародна інформаційна безпека: сучасні виклики та загрози / Макаренко Є. А., Рижков М. М., Ожеван М. А. та ін. – К.: Центр вільної преси, 2010. 720 с.
3. Литвиненко О.В. Спеціальні інформаційні операції та пропагандистські кампанії. К., ВКФ Сатсанга, 2014. 222 с.
4. Сугестивні технології маніпулятивного впливу : навч. посіб. / [В.М.Петрик, М.М.Присяжнюк, Л.Ф.Компанцева та ін.] ; за заг. ред. Є.Д.Скулиша. К., 2010. 400 с.
5. Чалдіні Г. Психологія впливу. Харків, 2017. 352 с.

Допоміжна література

1. Воробйова, І.В. Інформаційно-психологічна зброя як самостійний засіб ведення інформаційно-психологічної війни // Системи озброєння і військова техніка. 2010. - №1(21). С. 141-144.
2. Зубок М.І. Інформаційна безпека: Навч. посібник. К.: Київський національний торговельно-економічний університет, 2009. 133 с.
3. Карпенко В.О. Інформаційна політика та безпека : підручник / Віталій Опанасович Карпенко. К. : Нора-Друк, 2011. 320с.
4. Конах В. К. Негативні зовнішні інформаційно-психологічні впливи в Україні як загроза національній безпеці держави Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/Portal/Soc_gum/Gileya/2012_57/Gileya57/P1_doc.pdf.
5. Ліпкан В. А. Інформаційна безпека України в умовах євроінтеграції : навчальний посібник / В. А. Ліпкан, Ю. Є. Максименко, В. М. Желіховський. К.: КНТ, 2012. 280 с.
6. Литвиненко О.В. Інформаційні впливи та операції. К.: ВКФ. Сатсанга, 2012. 240 с.
7. Міжнародна інформаційна безпека: сучасні виклики та загрози / Макаренко Є. А., Рижков М. М., Ожеван М. А. та ін. К.: Центр вільної преси, 2011.450 с.
8. Петрик В.М., Присяжнюк М.М., Компанцева Л.Ф. Сугестивні технології маніпулятивного впливу: Навч. посібник / В.М. Петрик, М.М. Присяжнюк, Л.Ф. Компанцева К.: ВИПОЛ, 2011. 248 с.
9. Сунь-Цзи. Застосування інформаційно-психологічних прийомів задля відстоювання інтересів держави // Персонал. 2009. № 6, - С. 25-34.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
2. <http://hklib.npu.edu.ua/> – Наукова бібліотека національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.
3. <http://lib.ru.if.ua>. – Сайт наукової бібліотеки Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника.
4. <http://www.koob.ru/> – електронна бібліотека «Куб».
5. <http://upsihologa.com.ua/> – портал професійних психологів України «У психолога».
6. http://megalib.com.ua/content/5665_LITERATYRA_DO_KYRSY_DITYaChOI_PSIHOLOGII.html

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне рубіжне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-12.01.-.pdf>.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Курсанти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли курсант не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо курсант (слухач, студент) не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, курсанту (слухачу, студенту) курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100-бальною шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку курсант (слухач, студент) представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрахування з академії.

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А

Методи навчання та методи контролю навчальних досягнень

Шифр	Метод навчання
1. Словесні методи	
МН 1.1	Лекція
МН 1.2	Розповідь
МН 1.3	Пояснення
МН 1.4	Бесіда
МН 1.5	Інструктаж
МН 1.6	Дискусія
МН 1.7	Диспут
2. Наочні методи	
МН 2.1	Демонстрація
МН 2.2	Ілюстрація
МН 2.3	Спостереження
3. Практичні методи	
МН 3.1	Лабораторна робота
МН 3.2	Практична робота
МН 3.3	Пробні вправи
МН 3.4	Творчі вправи
МН 3.5	Усні вправи
МН 3.6	Практичні вправи
МН 3.7	Графічні вправи
МН 3.8	Технічні вправи
МН 3.9	Групові вправи
4. Методи самостійного та індивідуального навчання	
МН 4.1	Рецептивний
МН 4.2	Репродуктивний
МН 4.3	Евристичний
МН 4.4	Дослідницький

Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Попередній контроль	
МК 1.1	Вибірковий усний
МК 1.2	Фронтальний письмовий
МК 1.3	Фронтальний тестовий
МК 1.4	Фронтальний проблемний
2. Поточний контроль	
МК 2.1	Вибірковий усний
МК 2.2	Колоквіум
МК 2.3	Контрольна робота
МК 2.4	Тестування
МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МК 2.8	Реферат
3. Рубіжний контроль	
МК 3.1	Фронтальний письмовий
МК 3.2	Фронтальний тестовий
МК 3.3	Фронтальний проблемний
4. Підсумковий контроль	
МК 4.1	Усний
МК 4.2	Письмовий
МК 4.3	Тестовий
МК 4.4	Проблемний